

HISTÒRIA contada HISTÒRIA CREADA

Taller històric teatral

Castell de Bellver

www.cultura.palma.es

Ajuntament de Palma

Passion for
CULTURE!!
PALMA
de MALLORCA

INART

Serveis culturals, educatius i patrimonials

Història contada, història creada

Ramon Llull: amic e amat

Primera part: **La visita**

Ramon Llull: amic e amat

Cronologia

- 1232 Fill de Ramon Llull i d'Isabel d'Erill, neix a la ciutat de Mallorca.
- 1257 Es casa amb Blanca Picany, amb qui va tenir dos fills.
Senescal de Jaume II.
- 1263 Conversió.
- 1265 Peregrinació a Santiago i Rocamador . Estudia a Mallorca i aprèn llatí i àrab.
- 1274 *Llibre de contemplació en Déu*. Retir al puig de Randa.
- 1276 Mor Jaume I. Jaume II rei de Mallorca i Pere el Gran rei de Catalunya, Aragó i València.
Funda el monestir de Miramar.
- 1283 A Montpeller escriu *Blanquerna*, considerada la primera novel·la catalana. Inclou el *Llibre d'Amic e Amat*.
- 1285 Jaume II perd el Regne de Mallorca i no el recupera fins el 1298. Manté Perpinyà i Montpeller.
- 1288 Viatja a París.
Llibre de meravelles, que inclou el *Llibre de les bèsties*.
- 1292 Viatja a Roma, Gènova i Nàpols.
- 1293 Primer viatge al nord d'Àfrica (Tunis).
- 1297 Llegeix públicament la seva *Art* a París.
Tractat d'astronomia.
- 1299 Viatja a Barcelona.
Llibre de nova geometria.
- 1300 Inici de la construcció del castell de Bellver.
- 1301 Viatja a París.

- 1305 Viatja a Barcelona, París, Montpeller, Lió i Mallorca.
Ars magna generalis ultima.
- 1306 Segon viatge al nord d'Àfrica, a Bugia (Algèria), on és torturat.
- 1310 Darrera estada a París. Escriu unes 30 obres.
- 1314 Tercera estada al nord d'Àfrica (Tunis).
- 1315 Darreres obres del mes de desembre.
- 1316 Mor a Tunis, tornant a Mallorca o a Mallorca als 84 anys.

La visita s'inicia al revellí del castell amb l'explicació de la joventut de Ramon, que va néixer probablement el 1232 a la ciutat de Mallorca. Fou el fill únic d'uns catalans nobles instal·lats a Mallorca arran de la conquesta. Vivia a la Cort, on duia una vida alegre i una mica esbojarrada.

Continua amb el seu casament amb Blanca de Picany, amb la qual té dos fills. S'expliquen les quatre aparicions de Crist crucificat que li suposen un canvi radical a la seva vida. Explicam la revelació divina, la coneguda com "il·luminació de Randa", d'acord amb la qual concep un sistema d'abast universal per a trobar la veritat i que seria infal·lible per a la conversió dels infidels: la coneguda *Art lul·liana*.

Se sent cridat per Déu, pel qual deixa la "bona vida" i es dedica a viatjar, a convertir els infidels mitjançant la persuasió, a escriure llibres i a demanar a les autoritats la fundació de monestirs.

Dins el castell es dona a conèixer el context que ens mostra el Museu de la Ciutat, on podem entendre la societat de l'època (s. XIII), que es caracteritzava per ser una societat feudal, dividida en estaments. A dalt hi havia el monarca, que tenia poder per sobre tothom. El seguien el clergat i els nobles –cal recordar que l'Església era molt influent sobre la població–, i el tercer estament, el més baix i més ampli, era configurat per pagesos i artesans. Eren un grup sense privilegis i havien de pagar impostos.

Es tanca la visita amb la seva mort tornant d'un viatge a Tunis i l'enterrament a l'església de Sant Francesc de Palma.

Personatges principals:

- Ramon Llull
- Blanca Picany
- Jaume I
- Jaume II
- Thomas le Myésier

Un dels objectius principals del taller és que els alumnes arribin a entendre la importància cabdal de Ramon Llull al seu moment històric, que es prolonga fins avui en dia.

Haurien de ser capaços de situar cronològicament i amb la deguda distància espaciotemporal els fets succeïts en el moment i lloc tractats durant la part “teòrica” del taller, ja que el seu maneig amb soltesa serà imprescindible durant la segona part.

Abans de la realització del taller historicoteatral és recomanable que els alumnes coneguin part de la història medieval de les Illes Balears, així com haver tractat prèviament la vida i l'obra de Ramon Llull.

Segona part: **L'espectacle**

Creative Commons

Creative Commons un espectacle còmic interactiu. A partir de dos elements bàsics, el *clown* i la improvisació, amb **Creative Commons** a cada representació es crea un espectacle nou i totalment diferent.

Això no és la representació d'una obra de teatre tancada prèviament, sinó un joc teatral interactiu on la participació del públic i la temàtica triada a cada representació la crearan d'una manera única i irrepètible.

FUNCIONAMENT DE CREATIVE COMMONS

L'espai d'actuació de **Creative Commons** serà una sala del castell de Bellver.

1- Abans de començar l'activitat, el públic, ordenat en grups, rebrà un número per cada grup.

2- Una vegada que comenci l'espectacle, els espectadors aniran decidint, progressivament, el desenvolupament de la història:

2.1- L'espectacle comença quan *Aina*, la *clown*, fa un sorteig i extreu el primer número. L'espectador que té el número, després de pensar-s'ho durant un minut, diu un personatge i a quin lloc és aquest personatge, és a dir, decideix el rol i la situació dramàtica inicials, sempre seguint el tema de la visita (*Ramon Llull: amic e amat*).

2.2- Amb aquesta informació *Aina* comença a improvisar la història amb un temps fixat, que és d'uns cinc minuts. Lògicament no se sap mai cap a on va la història i depèn dels recursos dramàtics de l'actriu *clown* en relació amb la informació donada pels espectadors.

2.3- Una vegada ha transcorregut el temps fixat, passam al sorteig del segon grup participant que, a partir del punt on ha quedat la història, té un minut per a formular un canvi: un personatge, la ubicació espacial, introducció d'un objecte... Amb aquesta informació donada, *Aina* ha de continuar la història. I així successivament fins que s'han fet cinc sorteigs i cinc grups han participat en la creació col·lectiva de la història. Això és **Creative Commons... una creació en comú**.

Tota la creació de la història anirà acompanyada amb la introducció en directe d'efectes sonors que reforcen la improvisació.

Historia contada, historia creada

Ramon LLull: amic e amat

Primera parte: **La visita**

Ramon LLull: amic e amat

Cronología

- 1232 Hijo de Ramon Llull y de Isabel d'Erill, nace en la Ciutat de Mallorca.
- 1257 Se casa con Blanca Picany., con quien tuvo dos hijos.
Senescal de Jaime II.
- 1263 Conversión.
- 1265 Peregrinación a Santiago y Rocamadour. Estudia en Mallorca, aprende latín y árabe.
- 1274 *Llibre de contemplació en Déu*. Retiro en el puig de Randa.
- 1276 Muere Jaime I. Jaime II rey de Mallorca y Pere el Gran rey de Catalunya, Aragón y Valencia.
Fundó el monasterio de Miramar.
- 1283 En Montpellier escribe *Blanquerna*, considerada la primera novela catalana. Incluye el *Llibre d'Amic e Amat*.
- 1285 Jaime II pierde el Reino de Mallorca y no lo recupera hasta el 1298. Mantiene Perpignan y Montpellier.
- 1288 Viaja a París.
Llibre de maravelles, que incluye el *Llibre de les bèsties*.
- 1292 Viaja a Roma, Gènova i Nàpols.
- 1293 Realiza el primer viaje al Norte de África (Túnez).
- 1297 Lee públicamente su *Art* en París.
Tractat d'astronomia.
- 1299 Viaja a Barcelona.
Llibre de nova geometria.
- 1300 Inicio de la construcción del castillo de Bellver.

- 1301 Viaja a París.
- 1305 Viaja a Barcelona, París, Montpellier, Lyon y Mallorca.
Ars magna generalis ultima.
- 1306 Segundo viaje al Norte de África, Bugía (Argelia) donde es torturado.
- 1310 Última estancia en París. Escribe unas 30 obras.
- 1314 Tercer viaje al Norte de África, (Túnez).
- 1315 Escribe sus últimas obras el mes de diciembre.
- 1316 Muere en Túnez, volviendo a Mallorca o en Mallorca a los 84 años.

La visita se inicia en el revellín del castillo con la explicación de la juventud de Ramon, nacido probablemente el 1232 en Ciutat de Mallorca. Hijo único de unos catalanes nobles instalados en Mallorca a raíz de la conquista. Vive en la Corte, donde llevaba una vida alegre y un poco alocada.

Continúa con su boda junto a Blanca Picany, con quien tuvo dos hijos. Se explican las cuatro apariciones de Cristo crucificado, que le supuso un cambio radical en su vida. Explicamos la revelación divina, la conocida como «iluminación de Randa», en la que concibe un sistema de alcance universal para encontrar la verdad que sería infalible para la conversión de los infieles: la conocida *Art lulliana*.

Se siente llamado por Dios, por lo que deja la “buena vida” y se dedica a viajar, a convertir a los infieles mediante la persuasión, a escribir libros y a demandar a las autoridades la fundación de monasterios.

En el interior del castell se da a conocer el contexto que nos muestra el *Museu de la Ciutat* donde podemos comprender la sociedad de la época (S. XIII), que se caracterizaba por ser una sociedad feudal, dividida en estamentos. En la cima se ubicaba al monarca, que tenía poder sobre todo. Le seguía el clero y los nobles –cabe recordar que la Iglesia era muy influyente sobre la población–, y el tercer estamento, el más bajo y más amplio, se configuraba por los artesanos y los campesinos, quienes eran un grupo sin privilegios y debían pagar impuestos.

Se concluye la visita con su muerte retornando de un viaje a Túnez y posterior entierro en la iglesia de San Francisco.

Personajes principales:

- Ramon Llull
- Blanca Picany
- Jaime I
- Jaime II
- Thomas le Myésier

Uno de los objetivos principales del taller es que los alumnos puedan llegar a entender la importancia fundamental de Ramon Llull en su momento histórico, que se prolonga hasta hoy en día.

Deberían ser capaces de situar cronológicamente y con la debida distancia espacio-temporal los hechos sucedidos en el momento y lugar tratados durante la parte “teórica” del taller, ya que el manejo con soltura de estos datos serán imprescindibles durante la segunda parte.

Antes de la realización del taller histórico-teatral es recomendable que los alumnos conozcan parte de la historia medieval de las Islas Baleares, así como haber tratado previamente la vida y obra de Ramon Llull.

Segunda parte: **El espectáculo**

Creative Commons

Creative Commons, un espectáculo cómico interactivo. A partir de dos elementos básicos, el *clown* y la improvisación, en **Creative Commons** en cada representación se crea un espectáculo nuevo y totalmente diferente.

Esto no es la representación de una obra de teatro cerrada previamente, sino un juego teatral interactivo en el que la participación del público y la temática elegida en cada representación la conformarán de una manera única e irrepetible.

FUNCIONAMIENTO DE CREATIVE COMMONS

El espacio de actuación de **Creative Commons** será una sala del Castillo de Bellver.

1- Antes de comenzar la función, el público, organizado por grupos, recibirá un número por cada grupo.

2- Una vez empiece el espectáculo, los espectadores irán decidiendo progresivamente el desarrollo de la historia:

2.1- El espectáculo comienza cuando *Aina*, la *clown*, hace un sorteo y extrae el primer número. El espectador que tiene ese número, después de pensárselo durante un minuto, dice un personaje y dónde está ese personaje, es decir, decide el rol y la situación dramática iniciales, siempre siguiendo el tema de la visita (Castillo de Bellver y Reino de Mallorca)..

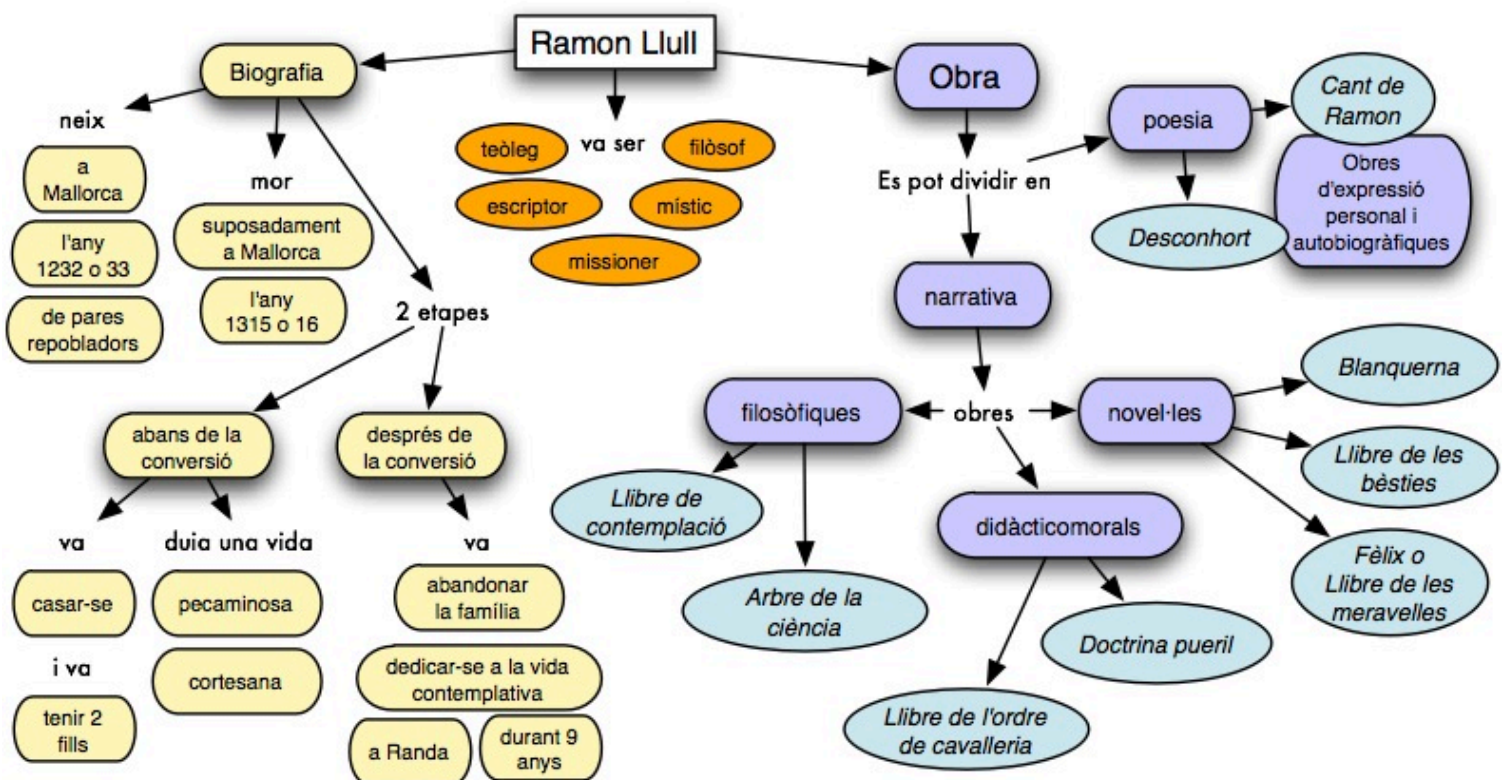
2.2- Con esta información *Aina* comienza a improvisar con un tiempo fijado de unos cinco minutos. Así pues, la historia no se sabe nunca hacia dónde va y depende de los recursos dramáticos de la actriz *clown* y de la información dada por los espectadores.

2.3- Una vez ha transcurrido el tiempo fijado, pasamos al sorteo del segundo grupo participante el cual, a partir del punto en el que ha quedado la historia, tiene un minuto para decidir un cambio: la aparición de un nuevo personaje, el cambio de lugar de la acción, la introducción de un objeto... Con esta información, *Aina* tiene que continuar la historia. Y así sucesivamente hasta que se han hecho cinco sorteos y cinco grupos hayan participado en la creación colectiva de la historia. Esto es **Creative Commons... una creación en común.**

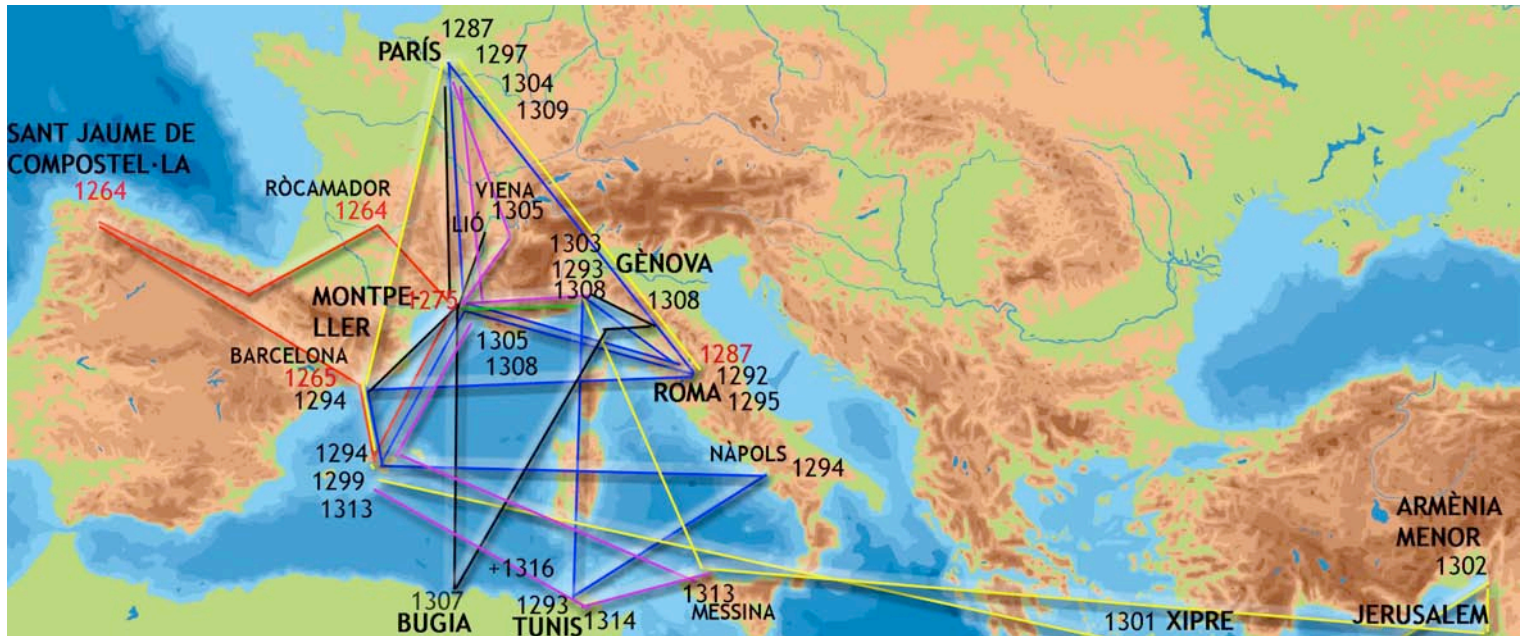
Toda la creación de la historia irá acompañada de la introducción en directo de efectos sonoros que refuercen y ambienten la improvisación.

Ramon Llull. Ca. 1650.

Els viatges de Ramon Llull

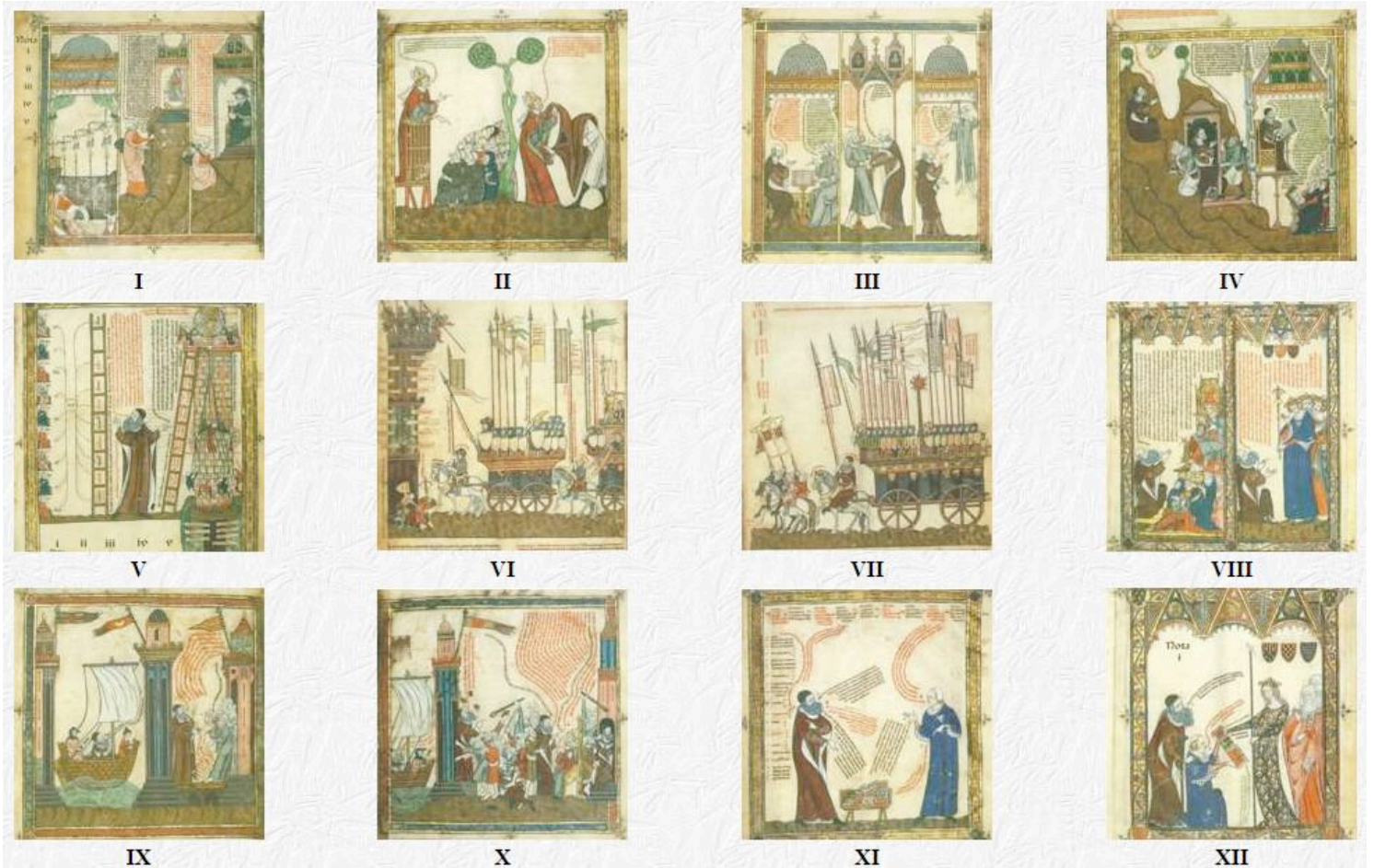
http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Viatges_llull.jpg

Miramar

Imatge extreta d'*Homenage al beato Raimundo Llull en el sexto centenario de la fundación del Colegio de Miramar*. Palma, 1877.

Breviculum

Imatges de les miniatures del *Breviculum de Karlsruhue*, que es conserva a la Badische Landesbibliothek de Karlsruhe. El llibre, que tracta sobre la vida de Ramon Llull, fou escrit devers el 1321 per Tomàs Le Myésier, canonge d'Arràs, doctor en medicina, membre de la Sorbona, que va morir el 1336. Aquest va preparar una gran compilació d'obres lul·lianes amb la intenció de facilitar-ne l'ús i la comprensió a l'àmbit universitari. D'aquesta compilació va extreure una versió reduïda, amb el mateix format però amb una desena part de llargària. És el *Breviculum*, conegut per la magnífica sèrie de dotze miniatures que il·lustren la vida de Llull. <http://www.lullianarts.net/miniatures/index.htm>

- Auca de Ramon Llull: <http://www.auques.cat/tot.php?auca=llull>

- L'autor a la xarxa: <http://www.escriptors.cat/autors/llullr/index.php>